Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Minister

Directoraat-Generaal
Ruimte en Water
Water en Bodem
Plesmanweg 1-6
Den Haag
Postbus 20904
2500 EX Den Haag

Contactpersoon
[redacted]
Senior Beleidsmedewerker
[redacted]

Datum
31 januari 2014

Kenmerk
IENM/BSK-2014/16891

Bijlage(n)
1

beslisnota

Verbreden zorgplicht voor inzamelen van afvalwater en de financiering van de verbrede zorgplicht in Caribisch Nederland

Doel
Aanpassen van de wetgeving Caribisch Nederland voor bekostiging van de afvalwaterketen. Het gaat om:

1. Verbreden van de zorgplicht voor het inzamelen van huishoudelijk afvalwater tot de plicht tot het inzamelen van bedrijfsafvalwater;
2. De voorgestelde financiering van die verbrede zorgplicht.

Advies
Ik adviseer u in te stemmen met aanpassing van de wetgeving Caribisch Nederland om te komen tot een betere bekostiging van de afvalwaterketen.

Toelichting
Jaarlijks bezoeken tienduizenden toeristen Bonaire om het koraal te bewonderen. Daarmee is de toeristenindustrie de belangrijkste inkomstenbron voor Bonaire. Al deze toeristen dragen eraan bij dat er ongezuiverd afvalwater in zee wordt geloosd. Onder andere hierdoor is het koraal de laatste decennia sterk achteruit gegaan. Verdere achteruitgang is ongewenst, zowel vanuit economisch als ecologisch oogpunt. Om het koraal te beschermen tegen verdere achteruitgang wordt met subsidie van de Europese Unie (€20 miljoen) en IenM (€15 miljoen) de rioolwaterzuiveringsinstallatie Bonaire (RWZI) gebouwd, inclusief huisaansluitingen. Na oplevering medio 2014 is de RWZI operationeel en in eigendom van het Openbaar Lichaam Bonaire (OLB). Daarmee is het OLB (financieel) verantwoordelijk voor de exploitatie van de RWZI.

In oktober 2012 heeft toenmalig staatssecretaris Atsma in het bewindspersonenoverleg toegezegd bij te willen dragen aan de dekking van de kosten voor de drinkwatervoorziening en de afvalwaterbehandeling. Deze bijdragen in de kosten kunnen niet los van elkaar worden gezien. U bent hierover eind 2012 geïnformeerd (IENM/BSK-2012/239418).

De grondslag voor de bijdrage aan de drinkwatervoorziening is opgenomen in de nieuwe Wet elektriciteit en drinkwater BES, die gepland staat om 1 januari 2015

paraaf	paraaf	paraaf	paraaf
Bestuursondersteuning	[redacted]	HBJZ per mail	ILT per mail

van kracht te worden. De grondslag voor een bijdrage in de afvalwaterbehandeling dient te worden opgenomen in de Wet.

Knelpunten in de huidige regelgeving
Naast de economische en de ecologische knelpunten is ook de financiering van de exploitatie van de RWZI een knelpunt. Het OLB kan voor de exploitatie van de RWZI een rioolheffing hanteren. Op grond van de huidige regelgeving kan de volledige dekking van de exploitatiekosten redelijkerwijs niet door het eiland worden opgebracht. Het Rijk heeft toegezegd samen met het OLB te kijken naar oplossingen hiervoor. Hierdoor draagt het Rijk mee in de uitkering voor het OLB (BES-fonds). Daarvoor moet allereerst de inrichting van de regelgeving worden verbeterd.

Rioolheffing: huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater
De rioolheffing volgens de huidige Wet financiën openbare lichamen BES (Wet fin BES) is beperkt tot de bekostiging van het inzamelen van *huishoudelijk* afvalwater. Het meer vervuilde *bedrijfsafvalwater* van onder andere garages, restaurants en hotels valt niet onder de huidige Wet fin BES, waardoor deze bedrijven geen rioolheffing kan worden opgelegd.
Het OLB kan ter bestrijding van de kosten voor het 'beheer van afvalwater' zelf een belasting heffen (rioolheffing). De rioolheffing wordt opgelegd aan bewoners van een perceel waar het OLB de zorgplicht heeft tot het inzamelen van huishoudelijk afvalwater.
Om de kosten van inzameling, transport en zuivering van al het afvalwater te kunnen verhalen is een wijziging van artikel 57a van de Wet fin BES noodzakelijk. Door de rioolheffing te verbreden naar afvalwaterheffing wordt bewerkstelligd dat de kosten voor de inzameling, de zuivering en het transport van huishoudelijk- en bedrijfsafvalwater op alle gebruikers kan worden verhaald. Hiermee wordt de eerste stap gezet voor een volledige dekking van de exploitatiekosten en worden de exploitatiekosten van de RWZI eerlijk verdeeld over de gebruikers volgens het principe de vervuiler betaalt.

Zorgplicht
Volgens artikel 4.25 van de Wet volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en milieubeheer BES (Wet vrom BES) draagt het bestuurscollege 'zorg voor het inzamelen van huishoudelijk afvalwater in gebieden waar inzameling daarvan doelmatig is'. Deze zorgplicht geldt in de huidige Wet vrom BES niet voor de inzameling van bedrijfsafvalwater. Met de ingebruikname van de RWZI is de zorgplicht van het bestuurscollege dus niet volledig. Om naast huishoudelijk afvalwater ook bedrijfsafvalwater in brede zin onder de Wet vrom BES te laten vallen dienen de zorgplicht en de afvalwaterverordening te worden verbreed tot 'het inzamelen van huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater'. Het OLB kan alleen heffen voor een publieke taak die het daadwerkelijk bezit.

Financieel risico
Niet aanpassen van de wetgeving betekent dat volledige dekking van de jaarlijkse exploitatiekosten van de RWZI onmogelijk is, zijnde US$ 3miljoen (prijspeil 2013). Het OLB kan dit financieel niet dragen en rekent op een IenM-bijdrage in de exploitatiekosten van €1 miljoen. Van dit bedrag heeft DGRW 40% in haar begroting gereserveerd.
Daarnaast bestaat het risico dat bij onvoldoende financiële middelen het OLB de RWZI dreigt stil te leggen. Stilleggen betekent imago schade richting de Europese Commissie, die het merendeel van de RWZI heeft gefinancierd. Daarnaast zal door stilleggen van de RWZI dure apparatuur blijvend beschadigd raken, waardoor opnieuw opstarten van de RWZI heel veel geld gaat kosten.

Politiek risico
De RWZI op Bonaire heeft het afgelopen jaar in zowel de politieke als de publieke belangstelling gestaan. Deze RWZI wordt wel de duurste zuivering ter wereld genoemd. Mocht de RWZI na oplevering medio 2014 niet operationeel worden, dan zal dat tot negatieve aandacht in de pers leiden.

DIRECTEUR-GENERAAL RUIMTE EN WATER,

[redacted]

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Minister

Bestuurskern
Dir. Water en Bodem
Marien- en Internationaal Waterbeleid

Plesmanweg 1-6
Den Haag
Postbus 20904
2500 EX Den Haag

Contactpersoon
[redacted]
Senior Beleidsmedewerker
[redacted]

Datum
2 maart 2017

Kenmerk
IENM/BSK-2017/29169

INKOMEND
UITGAAND

REG.NR. BSK-2017/29169

004002 02.03.17 13:11

beslisnota

Drinkwater productie- en distributietarieven Caribisch Nederland

Inleiding

Sinds 1 juli 2016 is in Caribisch Nederland de Wet elektriciteit en drinkwater BES van kracht. Uitgangspunt van de wet is een betrouwbare en betaalbare drinkwatervoorziening voor iedereen in Caribisch Nederland, inclusief een verbeterde governance. Hieronder vallen transparantie, efficiëntie en doelmatigheid. Een goede drinkwatervoorziening is essentieel voor de volksgezondheid, het welzijn en de welvaart op de eilanden.

Ms akkoord

Conform deze wet berekent de Autoriteit Consument en Markt (ACM) jaarlijks - in 2016 voor het eerst - wat kostendekkende drinkwatertarieven zijn. De tarieven stijgen in deze berekening explosief, met als risico grote maatschappelijke onrust. Vaststellen van deze tarieven kan leiden tot politieke en financiële risico's en kan ook de relatie met de eilanden schaden. Bij de voorbereiding en de consultatie van het wetsvoorstel is een dergelijke stijging door geen van de partijen – ook niet door IenM - voorzien. Bij ongewijzigd beleid dreigt het doel van de wet (betrouwbaar en betaalbaar drinkwater) in gevaar te komen.

In 2012 zijn door staatsecretaris Atsma toezeggingen gedaan over een betaalbare drinkwatervoorziening. Hiertoe is sinds 2014 een structurele subsidieregeling van kracht die ervoor zorgt dat de tarieven betaalbaar blijven. Dit lukt ook omdat de eilanden zelf een differentiatie op inkomen hanteren. Met de nieuwe tarieven zoals ACM deze wil vaststellen, is dit niet langer mogelijk. ACM stelt dat de wet geen basis biedt voor differentiatie. Voorgesteld wordt daarom de wet op dit onderdeel te wijzigen om gedifferentieerde tarieven (op gebruik, niet op inkomen) alsnog mogelijk te maken, in combinatie met een tijdelijke (incidentele)subsidie van maximaal drie jaar om de tariefstijging op te vangen. Hiervoor dient er lopende de wetswijziging een jaarlijkse aanvullende van €2,612 miljoen door DGRW beschikbaar te worden gesteld. In de periode 2017 – 2019 betreft dit in totaal €7,836 miljoen. Deze middelen worden binnen hoofdstuk XII vrijgemaakt.

paraaf	paraaf	Paraaf	Paraaf	Paraaf
DGRW-WB	DGRW-A	HBJZ	IBI	FMC

Geadviseerd besluit
U wordt geadviseerd in te stemmen met een wetswijziging in combinatie met een tijdelijke aanvullende subsidie.

HBJZ geeft aan dat wetswijziging alleen een oplossing biedt als is aangetoond dat differentiatie van tarieven een structurele en haalbare oplossing biedt. Daarvoor zal duidelijk moeten zijn dat verschuiving van lasten van kleine verbruikers naar grootgebruikers voldoende oplevert om de lastenvermindering van kleinverbruikers te compenseren. Bovendien zal wetswijziging op uitvoerbaarheid worden getoetst.

Beslistermijn
Graag op verzoek van ACM indien mogelijk uiterlijk op 8 maart vanwege de vaststelling van de nieuwe drinkwatertarieven op 1 april 2017 door de ACM.

Argumentatie
Tot de invoering van de Wet elektriciteit en drinkwater BES op 1 juli 2016 werden de drinkwatertarieven op Bonaire en Sint Eustatius door het Bestuurscollege vastgesteld. Daarbij hielden de bestuurscolleges rekening met de hoogte van de inkomens van de ingezetenen. In de drinkwatertarieven werden netwerkkosten van de drinkwatervoorziening niet of zeer beperkt verdisconteerd. Dit leidde tot een structureel verlies bij de drinkwaterbedrijven. Dit verlies werd gedekt met positieve resultaten uit andere bedrijfsonderdelen zoals de bedrijfsunit elektriciteit. Onder de nieuwe wet is dit niet langer mogelijk. Op Saba is sprake van een andere situatie. Saba heeft geen drinkwaternet en het bestuurscollege stelt dus geen drinkwaterprijs vast.

De Wet elektriciteit en drinkwater BES maakt de kosten voor de drinkwatervoorziening transparant door een variabel tarief (drinkwaterverbruik) en een vast tarief (vastrecht) in te voeren.
De ACM heeft bij het berekenen van de drinkwatertarieven gekeken naar efficiëntie en kostendekkendheid, niet naar betaalbaarheid voor de afnemer. ACM geeft aan dat betaalbaarheid kan worden bereikt door het verschil in tarieven te compenseren middels op hoging van de subsidie.

Een wetswijziging in combinatie met tijdelijke compensatie via ophoging van de subsidie met €2,612 miljoen gedurende drie jaar biedt de meeste zekerheid voor een betrouwbare en betaalbare drinkwatervoorziening, zonder de last van een *structurele* subsidieverhoging. De wetswijziging dient zorgvuldig te gebeuren om juridische risico's te voorkomen (grootverbruikers kunnen naar de rechter stappen). HBJZ heeft hiervoor randvoorwaarden meegegeven. Dit traject zal gezamenlijk met HBJZ en EZ worden opgepakt. Differentiatie moet plaatsvinden op verbruik en niet op inkomen.

Met deze aanpak worden de kleine verbruikers minder belast en grootverbruikers meer. De kleine verbruikers gaan een lager vastrecht betalen en groot verbruikers een hoger vastrecht. EZ kan zich vinden in deze wetswijziging. De aanpassing van de wet is beperkt, gerekend wordt op een periode van maximaal twee tot drie jaar. Gedurende die periode is een jaarlijkse aanvullende subsidie nodig van €2,612 miljoen. Deze extra tijdelijke subsidie voor de periode 2017 tot en met 2019 wordt gedekt uit artikel 13.04

Ruimtegebruik bodem. Deze middelen (begroot voor de uitvoering van het Bodemconvenant 2016 – 2020) kunnen worden ingezet omdat enkele grote saneringen vertraagd zijn. Deze uitgaven worden nu ingepast in het budget vanaf 2021. Hiervoor heeft afstemming met IBI en FMC plaatsgevonden. De aanvullende subsidie kan worden verstrekt op grond van de Wet elektriciteit en drinkwater BES.

Het voordeel van deze aanpak is dat er geen structurele verhoging van de subsidie nodig is en dat de eilanden worden gestimuleerd in de tussentijd te werken aan een efficiënte drinkwatervoorziening. Het nadeel is dat grootverbruikers meer voor drinkwater gaan betalen met het juridische risico dat zij de rechter vragen hierover te oordelen.

Besluit: Via een wetswijziging wordt een mogelijkheid opgenomen voor een gedifferentieerd vastrecht tarief op basis van gebruik.

Kader

- De Wet elektriciteit en drinkwater BES (1 juli 2016).
- Besluit tot verstrekken structurele subsidie op de transportkosten voor drinkwater (IENM/BSK-2016/213653).

Krachtenveld, afstemming, financiële en juridische implicaties, communicatie

Krachtenveld
De Bestuurscolleges zullen IenM verzoeken de hogere drinkwatertarieven (structureel) te compenseren. De Tweede Kamer zal u hierin op uw systeemverantwoordelijkheid wijzen, maar zal waarschijnlijk aarzelingen hebben bij een structurele verhoging van de subsidie. Een wetswijziging + tijdelijke ophoging is intern besproken in de Stuurgroep Caribisch Nederland en extern met BZK en met ACM.
Afstemming
Interne afstemming heeft plaatsgevonden met HBJZ, SSO/IBI en FMC.
Financiële implicaties
Deze tijdelijke extra subsidie van €2,612 miljoen per jaar voor 2017 tot en met 2019 wordt gedekt uit artikel 13.04 Ruimtegebruik bodem. Deze middelen waren oorspronkelijk begroot voor uitvoering van het Bodemconvenant 2016 – 2020 maar zijn vertraagd en worden nu ingepast in het budget vanaf 2021.
Juridische implicaties
Wetswijziging en aandacht voor juridische bezwaren (optie 3). Juridisch verzekeren dat beoogde effecten worden gerealiseerd (optie 1 en 2).
Communicatie
Na uw besluit dienen met EZ en de ACM afspraken te worden gemaakt over de gekozen optie en zal communicatie naar de eilanden plaatsvinden.

[redacted]

Toelichting
Het doel van de Wet Elektriciteit en Drinkwater BES is het reguleren van een betrouwbare en betaalbare drinkwatervoorziening van goede kwaliteit in Caribisch Nederland. Dit is van groot belang voor de volksgezondheid, het welzijn en de welvaart van de samenleving.

Bonaire, Saba en Sint Eustatius kennen een schaalnadeel door een beperkte omvang van de markt, het insulaire karakter, de kleine oppervlakten, de geringe bevolkingsomvang en het geaccidenteerde landschap. Hierdoor is het niet mogelijk om zonder steun van het ministerie van Infrastructuur en Milieu een betaalbare drinkwatervoorziening in Caribisch Nederland te realiseren.

Recente cijfers van het drinkwaterbedrijf op Bonaire en Sint Eustatius laten zien dat de drinkwatervoorziening verliesgevend is. Met de invoering van de door de ACM berekende drinkwatertarieven stijgen deze tot een maatschappelijk niet draagbaar niveau. Met als risico dat ander (regen)water gebruikt gaat worden als drinkwater. Dit is niet in het belang van de volksgezondheid in Caribisch Nederland –belangrijk uitgangspunt van de wet.

Om deze risico's tegen te gaan en invulling te geven aan onze systeemverantwoordelijkheid voor goed drinkwater, zonder een extra structurele financiële verplichting aan te gaan, wordt geadviseerd om de wet aan te passen zodat differentiatie van tarieven mogelijk is. In de tussentijd wordt de tariefstijging tijdelijk (maximaal 3 jaar) gecompenseerd door IenM.

*Consequenties van de ACM-tarieven als we **niets** doen*
ACM wil de door haar berekende kostendekkende tarieven op Bonaire en Sint Eustatius zo snel mogelijk vaststellen en per 1 april invoeren, men had dit al per 1 januari willen doen, conform de wet. Kleinverbruikers gaan dan op Bonaire US$ 40 per maand betalen (was US$ 10) en op Sint Eustatius tot US$ 200 per maand (was US$ 30). De verwachting is dat dit op Sint Eustatius zal leiden tot veel opzeggingen van de aansluiting op het drinkwaternet. Men heeft ook een waterkelder (cisterne) onder het huis tot de beschikking. Op Bonaire heeft men geen cisternen en zal door de forse prijsverhoging het aantal afsluitingen door het drinkwaterbedrijf waarschijnlijk toenemen.
Voor grootverbruikers blijven de tarieven min of meer gelijk, of gaan omlaag. Op Bonaire gaat deze groep US$ 97 per maand betalen (Was US$ 95) en op Sint Eustatius gaat deze groep US$ 290 per maand betalen (was US$ 325).

*Consequenties van ACM-tarieven als we de tariefstijging **geheel** compenseren*
Door de netwerkkosten voor drinkwater in Caribisch Nederland via aanvullende subsidie op het niveau van Europees Nederland te brengen gaat niemand op Bonaire en Sint Eustatius er financieel op achteruit. EZ doet dit al voor de netwerkkosten voor elektriciteit, drinkwater is nog steeds een factor vier tot zes duurder dan in Europees Nederland. IenM geeft al een structurele jaarlijkse subsidie om de tarieven minimaal gelijk te houden. Om de tarieven gelijk te trekken is vanaf 2017 een additionele subsidie nodig van €2,612 miljoen (€ 2,4 miljoen voor Bonaire en € 0,212 miljoen voor Sint Eustatius). Voor Saba zal hooguit een aanvullende subsidie nodig zijn voor het vervoer van drinkwater per vrachtwagen, in de droge maanden als de cisternen leeg raken.
Hiervoor is geen structurele financiële dekking in de DGRW-begroting. De bestaande jaarlijkse structurele subsidie op de transportkosten voor drinkwater (€ 1,211 miljoen) is wel gedekt in de DGRW-begroting.

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Minister

Bestuurskern
Directie Waterkwaliteit, Ondergrond en Marien

Den Haag
Postbus 20904
2500 EX Den Haag

Contactpersoon
[redacted]

beslisnota

Wetswijziging Wet elektriciteit en drinkwater BES

Datum
19 juni 2018

Kenmerk
IENW/BSK-2018/133036

Inleiding
Tijdens de staf Minister d.d. 12 april 2018 heeft u ingestemd om de Wet elektriciteit en drinkwater BES (Wedb) te wijzigen en daarbij zoveel mogelijk aan te sluiten bij de Drinkwaterwet. Inzet is de betaalbaarheid en daarmee toegankelijkheid te borgen bij een beheersbare ontwikkeling van kosten, tarieven en subsidie. Het is van belang dat op u als Minister van IenW op deze drie elementen kan sturen en dat ze in samenhang kan vaststellen. Dit wetsvoorstel versterkt daartoe de benodigde governance om u als Minister van IenW passende zeggenschap te verschaffen over kosten, tarieven en subsidie.

Geadviseerd besluit
U wordt geadviseerd in te stemmen met de verdere uitwerking van het wetsvoorstel.

Beslistermijn
Zo spoedig mogelijk nadat u tijdens de staf Minister op 5 juli 2018 bent bijgepraat.

Argumentatie
De inzet van de wetswijziging is om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de Europees Nederlandse Drinkwaterwet, de drinkwatervoorziening structureel te verbeteren en deze op een effectieve en efficiënte wijze te financieren. De wetswijziging voert de tot 1 juli 2016 gehanteerde tariefstructuur en tarieven (gecorrigeerd voor inflatie via de prijsindex) in en wordt gekenmerkt door een capaciteitstarief met een solidariteitselement. Het systeem was geaccepteerd in Caribisch Nederland, leidde tot een redelijke kostenverdeling tussen klein- en grootverbruikers en sluit aan bij de wens van de eilandbesturen.
Met de invoering van de tariefstructuur en tarieven wordt het beginsel van kostendekkendheid losgelaten. Hierdoor wordt de subsidiebevoegdheid hervormd en gericht op het verschil tussen de opbrengsten van de verkoop van drinkwater en de kosten van de drinkwatervoorziening. Met de invoering van een redelijkheidstoets is het mogelijk de kosten in beeld te brengen die door

het drinkwaterbedrijf zelf gedragen kunnen worden en kosten die voor subsidie in aanmerking komen. Daardoor vindt geen automatische doorrekening plaats van alle kosten, zoals bijvoorbeeld een voorgenomen bedrijfsverplaatsing. Tenslotte strekt de wetswijziging tot versterking van de sturings- en interventiemogelijkheden door de Minister van IenW ten aanzien van de drinkwatertarieven. Hierdoor bent u als Minister van IenW beter in staat de systeem- en eindverantwoordelijkheid waar te maken, de betaalbaarheid en daarmee de toegankelijkheid te borgen en de subsidieverstrekking beheersbaar te houden.

Politieke context
De huidige systematiek van berekening en vaststelling van de drinkwatertarieven leidt tot een onbetaalbare en daarmee ontoegankelijke drinkwatervoorziening. Dit is in strijd met de doelen van de wet. Leden van de CDA-fractie en leden van de D66-fractie hebben hier separaat vragen over gesteld. In de beantwoording van de vragen heeft u de wetswijziging van de Wet elektriciteit en drinkwater BES aangekondigd.

Kader
De Wet elektriciteit en drinkwater BES vormt het juridisch kader. Daarnaast is subsidie een belangrijk instrument om de kosten voor drinkwater op een acceptabel niveau te houden. Op 5 maart 2018 heeft u de Tijdelijke subsidieregeling BES 2018-2022 vastgesteld. Ook in de periode voor 2018 is jaarlijks subsidie verleend, mede op aandringen van de Tweede Kamer.

Krachtenveld, afstemming, financiële en juridische implicaties, communicatie
Krachtenveld
De lokale politiek op Bonaire maakt zich zorgen over de betaalbaarheid en daarmee de beschikbaarheid van drinkwater voor eenieder, met name voor de kleinverbruiker. De bestuurscolleges hebben verzocht de breed geaccepteerde tariefstructuur en tarieven van voor 1 juli 2016 te herintroduceren.
Burgers
Zonder subsidie dreigen de burgers met een kleine beurs geen toegang meer te hebben tot betrouwbaar en veilig drinkwater.
Afstemming
De redeneerlijn van de wetswijziging is afgestemd met HBJZ en ambtelijk met EZK.
Implicaties apparaat en financiën
De invoering van de nieuwe tariefstructuur en tarieven en het loslaten van volledige kostendekkendheid zullen de inkomsten uit de verkoop van drinkwater altijd lager liggen dan de kosten voor het in standhouden van de drinkwatervoorziening. Het negatieve resultaat dient met IenW-subsidie te worden aangevuld.
Om de drinkwatervoorziening op orde te houden zijn regelmatig investeringen noodzakelijk. De drinkwaterbedrijven beschikken niet over eigen vermogen om deze investeringen te financieren anders daar subsidie bij IenW voor aan te vragen.

Subsidie drinkwatervoorziening (€ x 1.000)

	2020	2021	2022	2023	2024
Bonaire	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500

Sint Eustatius	193	193	193	193	193
Saba	93	93	93	93	93
Totaal	1.786	1.786	1.786	1.786	1.786

Juridische implicaties
De wetswijziging zal naar verwachting 2 à 3 jaar in beslag nemen.
Communicatie
In het proces naar in werking treden wordt het wetsvoorstel aan de stakeholders ter consultatie voorgelegd.
Gedrag in beleid
Niet van toepassing.

[redacted]

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Minister

Bestuurskern
Dir.Waterkwaliteit, Ondergr en Marien
Marien- en Internat onaal Waterbeleid

Den Haag

Contactpersoon
[redacted]

Datum
9 oktober 2020

Kenmerk
IENW/BSK-2020/198165

Bijlagen
1. Wetsvoorstel
2. Artikelsgewijze toelichting
3. Memorie van Toel chting

beslisnota

Consultatie Wet elektriciteit en drinkwater BES

Inleiding

In de zomer van 2019 zijn voorgestelde wijzigingen aan de Wet elektriciteit en drinkwater BES (verder Wedb) (en aan de Warenwet BES, de Wet vrom BES en de Wet fin BES) geconsulteerd met Caribisch Nederland. Naar aanleiding daarvan is het wetsvoorstel verder aangepast en klaar om in oktober nogmaals in consultatie te brengen. Middels deze nota wordt u hierover geïnformeerd en gevraagd in te stemmen om het wetsvoorstel met burgers, bedrijven en organisaties in Caribisch Nederland te consulteren.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met het consulteren van de wetswijzigingen met Caribisch Nederland.

Beslistermijn

Zo spoedig mogelijk om de consultatie nog in oktober te starten.

Argumentatie

Wetswijziging Wedb en Warenwet BES
Het doel van de Wedb is het realiseren van een betaalbare en toegankelijke drinkwatervoorziening op Caribisch Nederland. Daartoe omvat de wetswijziging een aantal wijzigingen die leiden tot een verbeterde en meer samenhangende governance die recht doet aan de wettelijke verantwoordelijkheden en taken van de minister van IenW, en ook aan de lokale context van de eilanden. Daarnaast worden de Wedb en de Warenwet BES beter op elkaar afgestemd, zodat gebotteld drinkwater op Saba onder de Wedb valt.

Wetswijziging Wet vrom BES en Wet fin BES
De RWZI Bonaire is met Europese subsidie gebouwd onder de voorwaarde dat Bonaire een afvalwaterheffing invoert voor dekking van de exploitatiekosten. Voor invoering van de afvalwaterheffing wordt met de wetswijziging Wet vrom BES de wettelijke zorgplicht van het openbaar lichaam uitgebreid. Voor het verhalen van de kosten horende bij de zorgplicht is de Wet fin BES gewijzigd.

Naar aanleiding van de consultatie in 2019 zijn geen wijzigingen in deze wetten aangebracht en deze vormen dan ook niet de kern van de aanstaande consultatie. Ze zitten wel in het alomvattende wetsvoorstel dus het zou kunnen dat er alsnog inbreng op geleverd wordt.

Planning
Door deze tweede consultatieronde, zowel via internet als direct met de Openbare Lichamen, in oktober te starten, is het (afhankelijk van de reacties en behandelingen door de Raad van State en de beide Kamers) mogelijk om de wetten per 1 januari 2022 van kracht te laten worden. Dat is van belang voor het invoeren van de afvalwaterheffing.

Politieke context
Drinkwater
IenW is systeem- en eindverantwoordelijk voor de drinkwatervoorziening in Caribisch Nederland. Indien de drinkwatervoorziening niet op orde is en drinkwater niet betaalbaar en toegankelijk is voor alle inwoners kan dit leiden tot onrust op de eilanden en politieke aandacht in de Tweede Kamer.

Afvalwater
De invoering van de afvalwaterheffing ligt politiek gevoelig op Bonaire. Volgens Bonaire kunnen veel huishoudens op het bestaansminimum de afvalwaterheffing niet opbrengen. Bij nota IENW/BSK-2020/168006 heeft u onlangs ingestemd dat IenW in aanvulling op een jaarlijkse subsidie van 1 miljoen euro, voor de periode van 2020-2024 in totaal 3,5 miljoen euro extra subsidieert. De concept eilandverordening afvalwater BES moet nog in de eilandraad besproken worden.

Kader
Wet elektriciteit en drinkwater BES; Wet vrom BES; Wet fin BES.

Krachtenveld, duurzaamheid, burgers, afstemming, financiële implicaties, afstemming, communicatie
Krachtenveld – Zowel in de lokale politiek op de eilanden als in de Tweede Kamer is er aandacht voor de betaalbaarheid en daarmee de beschikbaarheid van drinkwater voor eenieder, en ook voor de toestand van het koraal.
Duurzaamheid – Afvalwaterzuivering is van belang voor het beschermen van het (mariene) milieu.
Burgers – De wetswijzigingen in de wet elektriciteit en drinkwater BES hebben geen directe impact op de burger. De wetswijzigingen in de wet vrom BES en de wet fin BES wel, aangezien er een afvalwaterheffing wordt ingevoerd. Die zal hen pas per 2022 geld kosten en wordt gekoppeld aan de drinkwaterrekening, waardoor de extra administratieve lasten beperkt blijven.
Implicaties apparaat en financiën - De inkomsten uit de verkoop van drinkwater en gezuiverd afvalwater liggen lager dan de kosten met als gevolg een negatieve exploitatie van zowel drinkwater als de RWZI. Het negatieve resultaat wordt met IenW-subsidie aangevuld. Voor de RWZI heeft u hierover onlangs per nota IENW/BSK-2020/168006 ingestemd. Ook voor drinkwater is er elk jaar subsidie gereserveerd. N.a.v. het onderzoek naar opties om de drinkwaterkosten voor burgers te verlagen, zal besloten kunnen worden over extra subsidie of het implementeren van andere opties.
Afstemming - HBJZ is betrokken bij de wetswijziging en bij deze nota. Directie Participatie is betrokken i.v.m. de internetconsultatie. ACM, ILT zijn gevraagd om een (tweede) uitvoeringstoets. EZK en BZK zijn betrokken.
Communicatie - De consultatie van de wetswijzigingen wordt met een bericht in de nieuwsbrief van Rijksdienst Caribisch Nederland en ook direct aan de Openbare Lichamen bekend gemaakt.

Vriendelijke groet, [redacted]

Toelichting

Wedb en Warenwet BES

De belangrijkste voorgestelde wijzigingen in het wetsvoorstel betreffen:

- Het verbeteren van de sturings- en interventiemogelijkheden voor de minister van Infrastructuur en Waterstaat, zodat deze kan ingrijpen als de regelgeving over de tarieven niet goed wordt uitgevoerd of nageleefd. Hierdoor wordt de minister in staat gesteld de systeem- en eindverantwoordelijkheid voor de drinkwatervoorziening in Caribisch Nederland waar te maken. Die verantwoordelijkheid berust bij de minister maar deze beschikt momenteel niet over de instrumenten, zoals een aanwijzingsbevoegdheid, om in te kunnen grijpen, bijvoorbeeld bij te hoge tarieven.

- Het verbeteren van de afstemming tussen de Wedb en de Warenwet BES. Verpakte drinkwaren vallen momenteel (ook) onder de Warenwet BES. Het wetsvoorstel wijzigt de Wedb zodanig dat de Wedb primair van toepassing wordt op drinkwater en nooddrinkwater (in bij ministeriele regeling aangewezen verpakkingen). Dit is wenselijk vanwege de productie en distributie van drinkwater in verpakkingen, zoals het gebottelde water op Saba.

- Het verduidelijken dat de hoogte van het vaste gebruikstarief voor drinkwater niet afhankelijk is van de grootte van de aansluitcapaciteit. In de praktijk worden er alleen verschillende tarieven geheven per diameter van de drinkwateraansluiting. De wet sluit echter niet uit dat er ook op basis van andere categorieën afnemers, indien vastgelegd in een ministeriële regeling, een lager / ander vast gebruikstarief kan worden vastgesteld. Door dit te verduidelijken vormt de grootte van de aansluitcapaciteit in de toekomst geen beperking.

- De verplichting om restitutie te verlenen voor aansluitingskosten die een afnemer betaald heeft voor de aanleg van een nieuwe aansluiting, waarop vervolgens ook een nieuwe afnemer een aansluiting kan krijgen, komt te vervallen. Ervaringen in de praktijk leren dat dit tot verschillende interpretaties en onuitvoerbaarheid leidt.

- Op verzoek van WEB Bonaire N.V. bevat het wetsvoorstel een verwijdering van de verplichte drinkwatervoorraad van 7 dagen. Deze wordt vervangen door de bepaling dat het drinkwaterbedrijf ervoor moet zorgen dat het in geval van verstoringen binnen 24 uur een hoeveelheid drinkwater kan leveren die op dag basis tenminste 75% bedraagt van de hoeveelheid die wordt geleverd op een zogenoemde maximumdag. Dit is in lijn met wat er in Europees Nederland geldt.

- Op verzoek van Sint Eustatius Utility Company (STUCO) wordt voorgesteld om toe te voegen dat het wegtransport van drinkwater ook door een natuurlijk persoon kan worden uitgevoerd en niet alleen door een rechtspersoon. Dit maakt mogelijk dat het wegtransport ook door eenmanszaken kan worden uitgevoerd.

Ten tijde van de consultatie in 2019 omvatte het wetsvoorstel, op verzoek van het Openbaar Lichaam Bonaire, ook de herinvoering van een capaciteitstarief voor drinkwater (zoals voor 2016 van toepassing onder de voormalige Wet drinkwater BES). Daarmee kon in de tariefstelling onderscheid tussen klein- en grootverbruik worden gemaakt. Tijdens de consultatie heeft Bonaire, gesteund door alle stakeholders op het eiland alsmede door St. Eustatius (op Saba speelt

dit niet), het verzoek hiertoe ingetrokken. Herinvoeren van het capaciteitstarief leidt volgens alle betrokken partijen tot hogere kosten voor de drinkwatervoorziening. De consumenten organisatie Unkobon geeft aan dat minder draagkrachtige gezinnen vaak samen onder een dak wonen en bij herinvoering van het capaciteitstarief in de hoogste tariefgroep zullen vallen.

In eerste instantie was juist de verwachting dat het capaciteitstarief de betaalbaarheid zou vergroten. Het punt van betaalbaarheid blijft aandacht behoeven en is onderdeel van een binnenkort op te starten onderzoek naar een financieel duurzame exploitatie van de drinkwatervoorziening, waarbij zowel de kosten voor de inwoners en bedrijven als de subsidies vanuit Europees Nederland beheersbaar zijn.

Wet vrom BES en Wet fin BES

Er zijn naar aanleiding van de consultatie in zomer 2019 geen inhoudelijke aanpassingen in deze wetten voorgesteld en de consultatie zal zich dus richten op de Wedb. Het is mogelijk dat er toch reacties binnenkomen op de Wet vrom BES en Wet fin BES, omdat deze wel onderdeel zijn van het gehele wetsvoorstel (ook al wijzigt er niets n.a.v. de vorige consultatie).

De voorgestelde wetswijzigingen gelden voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Omdat de eilandsraad zelf bepaalt waar een zorgplicht voor het beheer van afvalwater geldt, en of afvalwaterheffing geheven wordt en hoe die vorm wordt gegeven, heeft het voorstel geen rechtstreekse gevolgen voor Sint Eustatius en Saba.

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Minister

Hoofddirectie Bestuurlijke & Juridische Zaken
HBJZ
Afdeling WIO

Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Contactpersoon
[redacted]

beslisnota

MR-behandeling wetsvoorstel drinkwater en afvalwaterheffing BES, met het oog op advisering Raad van State

Datum
9 juni 2021

Kenmerk
IENW/BSK-2021/160957

Bijlage(n)
4

Inleiding

Het voorliggende concept wetsvoorstel is gereed voor advisering door de Raad van State na akkoord in de ministerraad. De CFEZIL was op 1 juni akkoord met agendering als glad stuk. De minister van IenW is systeemverantwoordelijk voor de drinkwatervoorziening en voor afvalwaterzuivering op de BES eilanden. Dit wetsvoorstel regelt diverse gewenste en noodzakelijke verbeteringen op beide terreinen, die zien op uitvoerbaarheid en betaalbaarheid.

Geadviseerd besluit

Indien u akkoord bent met het wetsvoorstel en de toelichting, wordt u verzocht om de volgende stukken te ondertekenen:

- Aanbiedingsformulier ministerraad
- Voordracht voor advies
- Toelichting bij het wetsvoorstel

Daarnaast is het advies voor de ministerraadbespreking bij deze nota gevoegd.

Beslistermijn

Donderdag 17 juni met het oog op de MR van 25 juni. Het is wenselijk om dit wetsvoorstel vóór de zomer in de MR te behandelen, omdat vertraging nadelige gevolgen heeft voor de IenW begroting (zie: Argumentatie, laatste streepje).

Argumentatie

Drinkwater: wijziging Wedb en Warenwet BES

- De beleidsdoelen voor de drinkwatervoorziening zijn in Europees en Caribisch Nederland gelijk (betrouwbaar, toegankelijk en betaalbaar).
- De wetswijziging omvat een aantal verbeteringen van de uitvoerbaarheid van de Wet die recht doet aan de lokale context van de eilanden.
- Daarnaast worden de Wedb en de Warenwet BES (die toeziet op verpakte drinkwaren) beter op elkaar afgestemd om samenloopproblemen te voorkomen. Dit is wenselijk vanwege de productie en distributie van gebotteld drinkwater na opening van drinkwaterbottelfabriek op Saba.

Afvalwater: wijziging Wet vrom BES en Wet fin BES

- De RWZI Bonaire is met EU subsidie gebouwd onder voorwaarde dat Bonaire een afvalwaterheffing invoert ter dekking van een deel van de exploitatiekosten. Dit wetsvoorstel creëert de grondslag daarvoor in de Wet fin BES.
- Er is een verordening van het eilandbestuur nodig om de heffing daadwerkelijk in te voeren en de hoogte van de heffing te bepalen.
- Voor invoering van de afvalwaterheffing wordt met de wetswijziging Wet vrom BES de zorgplicht van het openbaar lichaam uitgebreid van de inzameling van afvalwater naar volledig afvalwaterbeheer (inclusief zuivering), daar waar het openbaar lichaam dat doelmatig acht. De zuivering is van belang voor de verminderen van de impact van ongezuiverd afvalwater op de zeewaterkwaliteit en het koraal.
- Hoewel de grondslag voor afvalwaterheffing momenteel alleen aan de orde is op Bonaire vanwege de aanwezigheid van de RWZI, biedt de wetswijziging ook mogelijkheden voor toekomstige toepassing op Sint Eustatius en Saba.
- Naast een structurele subsidie voor de exploitatie van de RWZI, draagt IenW ook bij met een extra subsidie tot 2024 voor de opbouw naar een volledige afvalwaterheffing. Vertraging van het wetsvoorstel kan betekenen dat dit langer nodig blijft.

U bent over de onderliggende keuzes geïnformeerd, meest recent in oktober 2020 voor aanvang van de tweede consultatie[1]. N.a.v. die consultatie zijn bij drinkwater enkele kleine wijzigingen doorgevoerd[2] (noodvoorziening anders vormgegeven; voorgestelde ingrijpen door de minister op tarieven gaat niet door; de ACM stelt niet de maximale tarieven vast voor flessen drinkwater uit de bottelfabriek op Saba, maar Saba zelf). De afvalwaterheffing is ongewijzigd.

Politieke context

Drinkwater

De minister van IenW is systeem- en eindverantwoordelijk voor de drinkwatervoorziening in Caribisch Nederland. Indien de drinkwatervoorziening niet op orde is en drinkwater niet betaalbaar en toegankelijk is voor alle inwoners kan dit leiden tot onrust op de eilanden en politieke aandacht in de Tweede Kamer. Een voorbeeld hiervan zijn de rantsoeneringen op Sint Eustatius in de zomer van 2020. Hierover zijn Kamervragen gesteld en heeft de Ombudsman een onderzoek ingesteld.

Afvalwater

De invoering van de afvalwaterheffing ligt politiek gevoelig op Bonaire, vanwege de aanvullende lastenverzwaring voor huishoudens op het bestaansminimum. De eilandverordening is eind 2020 aangenomen in de Eilandraad. Echter er blijft discussie over de betaalbaarheid van de afvalwaterheffing. Het OLB onderzoekt aanvullende financieringsopties voor de RWZI, om de tarieven van de afvalwaterheffing voor bewoners betaalbaar te kunnen houden. Resultaat wordt eind juni verwacht. U wordt hierover afzonderlijk geïnformeerd.

[1] IENW/BSK-2020/198165.
[2] Meer gedetailleerd beschreven in de memorie van toelichting (par. 2.7.2).

Daarnaast is er een motie van Diertens/de Groot (D66) aangenomen dat het Rijk de eilanden moet ondersteunen in het verbeteren van het afvalwaterbeheer. Dit wetsvoorstel geeft mede uitvoering aan die motie.

Kader
De wetswijziging is noodzakelijk om te voldoen aan de voorwaarden voor de verleende EU subsidie. Als Nederland daar niet aan voldoet, ontstaat het risico dat de subsidie wordt teruggevorderd.

Krachtenveld, afstemming, financiële en juridische implicaties, communicatie
Krachtenveld – Zowel in de lokale politiek op de eilanden als in de Tweede Kamer is er aandacht voor de betaalbaarheid en daarmee de beschikbaarheid van drinkwater voor eenieder, en ook voor de toestand van het koraal. Dit wetsvoorstel komt daaraan tegemoet.
Duurzaamheid – Afvalwaterzuivering is van belang voor het beschermen van het (mariene) milieu.
Burgers – De wetswijzigingen in de Wedb hebben geen directe impact op de burger, maar de wetswijzigingen in de Wet vrom BES en de Wet fin BES (indirect) wel, aangezien er een grondslag voor een afvalwaterheffing wordt voorgesteld. De inning van de heffing wordt gekoppeld aan de drinkwater-rekening, om extra administratieve lasten voor burgers te voorkomen.
Implicaties apparaat en financiën - De inkomsten uit de verkoop van drinkwater en gezuiverd afvalwater liggen lager dan de kosten met als gevolg een negatieve exploitatie van zowel drinkwater als de RWZI. IenW geeft jaarlijks subsidie voor zowel drinkwater als afvalwater.
Afstemming – De wetswijziging is tweemaal uitgebreid geconsulteerd. HBJZ en DGWB hebben gezamenlijk de wetswijziging en deze nota voorbereid. De ACM heeft een UHT-toets uitgevoerd en daarnaast zijn de opmerkingen uit de internetconsultatie, waar nodig, besproken met de ACM, EZK (eerstverantwoordelijk Wedb), BZK (Koninkrijksrelaties), VWS (Warenwet BES), de nutsbedrijven en de openbare lichamen. Allen zijn akkoord.

DE HOOFDDIRECTIE BESTUURLIJKE EN JURIDISCHE ZAKEN,

Toelichting
De belangrijkste voorgestelde wijzigingen zijn:

Drinkwater

- Het specificeren van de definitie van drinkwater
In de definitiebepaling van drinkwater wordt verduidelijkt dat het water betreft dat gebruikt kan worden voor drinken of koken. Uitzondering betreft water dat slechts behandeld is middels omgekeerde osmose ofwel "reverse osmosis" (hierna: 'RO water') en niet verder behandeld is om er drinkwater van te maken. Dit wordt (vooral) tijdens droogte gebruikt om cisternes aan te vullen en is niet bestemd voor drinken of koken.

- Het expliciteren dat het vaststellen van maximum drinkwatertarieven door de ACM alleen op Sint Eustatius en Bonaire gebeurt;
De waterproductie op Saba is in handen van het Openbaar Lichaam Saba (hierna: OLS) en niet van een drinkwaterbedrijf. Met de opening van de bottelfabriek in 2021 zal drinkwater op Saba in herbruikbare flessen per gallon verkocht worden. Met de normale methodiek van de ACM voor vaststelling van de maximumtarieven voor drinkwater worden die berekend aan de hand van vaste en variabele tarieven. Deze methode is niet toepasbaar voor de verkoop van de flessen water. In combinatie met de administratieve druk is er voor gekozen om het OLS, na opening van de bottelfabriek, zelf de tarieven te laten vaststellen, zoals nu ook al gebeurt op Saba voor reverse osmosis water. Tevens wijzigt het wetsvoorstel de Warenwet BES met het oog op een goede afstemming tussen beide wetten.

- Het verbeteren van de sturings- en interventiemogelijkheden voor de minister van Infrastructuur en Waterstaat in geval van buitengewone omstandigheden;
Nieuw is dat de noodbevoegdheid van de minister, zoals de Drinkwaterwet die al kent (artikel 54), ook wordt geregeld voor de BES eilanden. Die houdt in dat de minister bij buitengewone omstandigheden alle noodzakelijke maatregelen kan treffen in het belang van de veiligstelling van de drinkwatervoorziening, bij voorkeur (maar niet noodzakelijkerwijs) in samenspraak met het eilandbestuur en de drinkwaterbedrijven. Hierdoor wordt de minister beter in staat gesteld de systeem- en eindverantwoordelijkheid voor de drinkwatervoorziening in Caribisch Nederland waar te maken, gelijk aan Europees Nederland.

- Het bevorderen van de uitvoerbaarheid ten aanzien van de borging van de levenszekerheid van de drinkwatervoorziening bij calamiteiten;
De verplichte drinkwatervoorraad van 7 dagen wordt geschrapt. Het aanhouden daarvan in een tropisch klimaat vraagt buitenproportionele investeringen om microbiologische risico's en legionella tegen te gaan en is ook niet altijd per direct aan te vullen tijdens een calamiteit zoals een orkaan. In plaats daarvan wordt de distributeur verantwoordelijk voor een noodvoorziening die kan bestaan uit een combinatie van maatregelen, mede afhankelijk van de omstandigheden per eiland. Dit maatwerk per eiland moet worden vastgelegd in het kwaliteits- en capaciteitsdocument, waarop de ILT toezicht houdt.

Afvalwaterbeheer

-Uitbreiding van de zorgplicht afvalwaterbeheer
Voorgesteld wordt de zorgplicht voor het inzamelen van huishoudelijk afvalwater te verbreden tot het beheer van afvalwater (inzameling, transport, zuivering en verwijdering) in gebieden waarin dat doelmatig is. Dat betekent dat het Openbaar Lichaam de expliciete taak krijgt om ook te zuiveren. Een expliciete taak is een voorwaarde om een afvalwaterheffing te kunnen innen.

- Grondslag heffing afvalwater
Het is een voorwaarde voor de EU subsidie voor de RWZI Bonaire dat er een afvalwaterheffing komt om de kosten van zuivering te dekken. Belastingheffing vereist een wettelijke grondslag en dit wetsvoorstel regelt die grondslag. Er is een verordening van het eilandbestuur nodig om de heffing daadwerkelijk in te voeren en voor het vaststellen van de hoogte en heffingsgrondslag (bijv 'verbruik' of 'per huishouden').
Deze heffing geldt alleen voor de gebruikers op de eilanden waar een rioolwaterzuiveringsinstallatie aanwezig is, wat momenteel alleen Bonaire betreft. Overigens is een (riool)waterzuiveringsinstallatie maar één van de middelen om het afvalwaterbeheer in te richten. De afvalwaterheffing zou ook ingevoerd kunnen worden ter bekostiging van andere maatregelen voor de verbetering van het afvalwaterbeheer- en zuivering op de eilanden.

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

TER BESLISSING

Datum
16 februari 2022

Onze referentie
IENW/BSK-2022/36370

Opgesteld door
Bevat persoonsgegevens
Hoofddirectie Bestuurlijke & Juridische Zaken
Bevat persoonsgegevens

Beslistermijn
23 februari 2022

Uiterlijk bij
5 januari 2022

Bijlagen
10

Aan Minister
Van HBJZ

nota

Indienen wetsvoorstel drinkwater en afvalwater Caribisch Nederland bij Tweede Kamer

Aanleiding

Er is een nader rapport opgesteld naar aanleiding van het (positieve) advies van de Afdeling Advisering van de Raad van State over het wetsvoorstel dat een viertal wetten wijzigt in verband met de drinkwatervoorziening en het afvalwaterbeheer in Caribisch Nederland.[1] Dit wetsvoorstel regelt diverse gewenste en noodzakelijke verbeteringen ten behoeve van de uitvoerbaarheid van de Wet Elektriciteit en Drinkwater BES en regelt de grondslag voor de invoering van een afvalwaterheffing. Als u akkoord bent met het nader rapport, het wetsvoorstel en de gewijzigde toelichting kan het wetsvoorstel (door de Koning) worden ingediend bij de Tweede Kamer.

Geadviseerd besluit

U wordt verzocht akkoord te gaan met het nader rapport en het wetsvoorstel zoals dat na het advies van de Afdeling Advisering luidt. Met het nader rapport verzoekt u de Koning tevens om het indienen van het wetsvoorstel bij de Tweede Kamer.
Daarbij wordt u gevraagd te ondertekenen:

- het nader rapport
- de gewijzigde memorie van toelichting (let op: de wetstekst zelf niet ondertekenen, het contraseign volgt pas na parlementaire aanvaarding)

Daarnaast wordt u verzocht om in te stemmen met openbaarmaking van de bij dit wetgevingstraject behorende beslisnota's.

Kernpunten

Voor een nadere toelichting op de inhoud en achtergronden van het wetsvoorstel verwijs ik naar de bijgevoegde nota van 9 juni 2021 met kenmerk IENW/BSK-2021/160957 (stuk nummer 5).

[1] Wijziging van de Wet elektriciteit en drinkwater BES (doel wijziging: bevorderen uitvoerbaarheid), wijziging van de Wet volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en milieubeheer BES en de Wet financiën openbare lichamen BES (doel: uitbreiding van de zorgplicht voor afvalwater en verbreden heffingsgrondslag) en de Warenwet BES (doel: afstemming drinkwater)

Nader rapport
De Afdeling Advisering heeft slechts een tweetal inhoudelijke opmerkingen gemaakt bij het wetsvoorstel. De afdeling heeft aangegeven dat met haar opmerkingen rekening gehouden moet worden voordat het voorstel bij de Tweede Kamer wordt ingediend (een positief advies, zogenoemd "dictum b").

De eerste opmerking betrof de noodvoorziening voor uitval van de drinkwatervoorziening. In het wetsvoorstel is met het oog op de uitvoerbaarheid de verplichting geschrapt om gedurende zeven aaneengesloten kalenderdagen een noodvoorraad aan te houden. In plaats daarvan is meer flexibiliteit gegeven aan de drinkwaterbedrijven om op een eigen in te vullen wijze zorg te dragen voor een noodvoorziening die past bij de specifieke eilandelijke mogelijkheden. De afdeling heeft geadviseerd om een duidelijker kader te scheppen voor de drinkwaterbedrijven en de ILT als toezichthouder, bijvoorbeeld door een termijn op te nemen hoe lang uitval moet kunnen worden opgevangen. Zowel de drinkwaterbedrijven als de ILT hebben aangegeven dat er wat hen betreft geen nadere inkadering nodig is dan al uit de wet volgt. Op dit punt is daarom van wijziging afgezien.

De tweede inhoudelijke opmerking betreft de keuze om af te zien van tariefregulering voor drinkwater op Saba. De afdeling maakt zich zorgen of de doelen die met tariefregulering worden gediend, namelijk consumenten-bescherming, investeerdersbescherming en productieve efficiëntie van de onderneming, ook zonder tariefregulering kunnen worden gediend. Ook deze opmerking heeft niet geleid tot nadere aanpassing van het wetsvoorstel. Enerzijds omdat tariefregulering met de huidige methode van de ACM (gericht op vaste en variabele drinkwatertarieven) niet goed mogelijk is gezien de specifieke drinkwatervoorziening (van Reverse Osmosis water en gebotteld drinkwater) op Saba, anderzijds omdat de doelen met de huidige tariefstelling op Saba evengoed zonder regulering kunnen worden gediend.

Van de gelegenheid is nog gebruik gemaakt om in de memorie van toelichting te verduidelijken dat de voorgestelde wijzigingen met alle betrokken ministeries zijn afgestemd. De inhoudelijke opmerkingen van de Afdeling Advisering en voorgestelde verduidelijkingen zijn niet van dien aard dat daardoor een tijdige voortgang werd belemmerd. Het nader rapport wordt pas nu aangeboden in verband met de grondige afstemming met uitvoeringsinstanties en interne prioritering in werkzaamheden.

Proces
Het wetsvoorstel zal door Zijne Majesteit de Koning aan de Tweede Kamer worden aangeboden.

Het nader rapport en voorstel zoals dat naar de Afdeling Advisering werd gezonden worden in de Staatscourant gepubliceerd en daarmee openbaar gemaakt gelijktijdig met het indienen van het wetsvoorstel bij de Tweede Kamer. Op dat moment wordt tevens een persbericht verspreid.

Van alle wetsvoorstellen en stukken die in het kader van de behandeling daarvan aan de Tweede Kamer worden gezonden, zal ook een exemplaar worden gezonden aan de griffie van de Eerste Kamer. Hiervoor is geen aanbiedingsbrief nodig.

Politieke context
Het voorstel is voorafgaand aan het aanhangig maken van het advies bij Raad van State als hamerstuk aan de orde geweest in de Ministerraad van 25 juni 2021.

De minister van IenW is systeem- en eindverantwoordelijk voor de drinkwatervoorziening in Caribisch Nederland. Indien de drinkwatervoorziening niet op orde is en drinkwater niet betaalbaar en toegankelijk is voor alle inwoners kan dit leiden tot onrust op de eilanden en politieke aandacht in de Tweede Kamer.

De invoering van de afvalwaterheffing ligt politiek gevoelig op Bonaire, vanwege de lastenverzwaring voor huishoudens. Op 14 december 2021 is er in de Eilandsraad met een wijziging van de Verordening Afvalwaterheffing ingestemd, waarbij er vanaf 1 januari 2023 een betaald tarief zal worden ingevoerd. Hierbij wordt het principe de "vervuiler betaalt" gehanteerd, waardoor het merendeel van de lasten bij de hotels en restaurants zal worden gelegd. Bovendien subsidieert IenW de komende jaren een deel van de exploitatiekosten (€1 mln per jaar, en in 2020-2024 in totaal €4 mln extra vanwege de incrementele invoering afvalwaterheffing). Inwerkingtreding van het voorliggende wetsvoorstel per 1 januari 2023 is essentieel om de betaalde afvalwaterheffing in te kunnen voeren.

Openbaarmaking beleidsnota's
In verband met de beleidslijn actieve openbaarmaking nota's wordt verzocht tot het openbaar maken van de bij dit wetgevingstraject behorende beslisnota's. Openbaarmaking vindt plaats zodra het voorstel naar de Tweede Kamer wordt gestuurd.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden
De persoonsgegevens van in de nota genoemde ambtenaren.

Datum
25 november 2021

Onze referentie
IENW/BSK-2022/36370

Uiterlijk bij
5 januari 2022

Bijlage(n)
11

Aan
Minister

Van
HBJZ